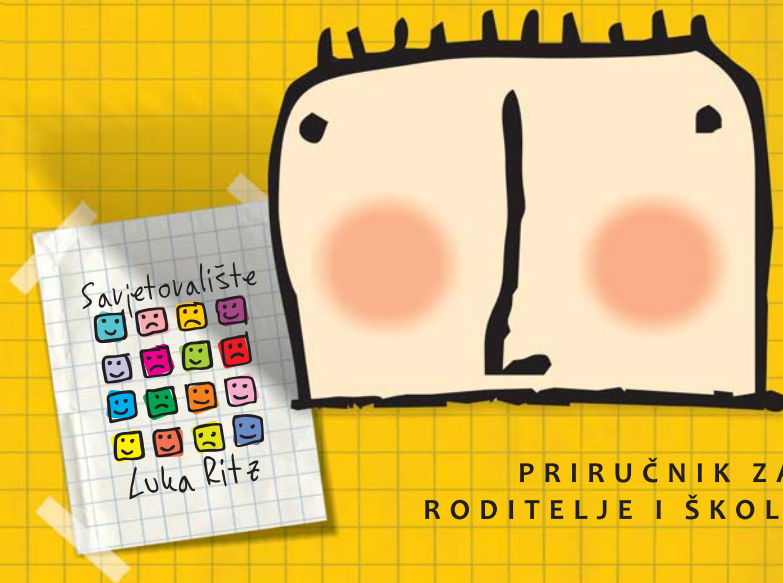

Nasilje među djecom i mladima

PRIRUČNIK ZA DJECU, MLADE,
RODITELJE I ŠKOLSKE DJELATNIKE

IMPRESUM

Priručnik "Nasilje među djecom i mladima"

priručnik za djecu, mlade, roditelje i školske djelatnike

Izdavač:

Savjetovalište "Luka Ritz"

Tisak i oblikovanje:

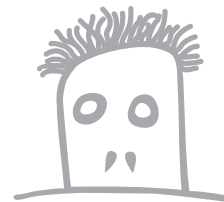
B.T. Commerce

Naklada:

1.000 kom

Zagreb, 2013.

Ova brošura je nastala uz financijsku pomoć
Grada Zagreba.

Ovaj priručnik napisan je za djecu, mlade i roditelje, ali i za nastavnike, učitelje i sve ostale zainteresirane za problem nasilja među djecom i mladima. Većina učenika izložena vršnjačkom nasilju, nasilje ne prijavljuje odraslima ili čeka dugo dok to učini, a razlozi proizlaze iz osjećaja srama, straha od osвете ili uvjerenja da odrasli neće htjeti ili moći nešto poduzeti. Zato se nadamo da će ovaj priručnik svojim savjetima pomoći djeci, mladima, roditeljima, ali i svima koji rade s djecom i mladima u sprečavanju vršnjačkog nasilja kroz pružanje odgovora na pitanja o tome što je nasilje među djecom i mladima, koji su osnovni oblici i čimbenici nasilnog ponašanja, koje su posljedice vršnjačkog nasilja, kako je moguće prepoznati žrtve i nasilnike, kako je moguće zaštititi se od nasilja, ali i kome i kako prijaviti nasilje te gdje zatražiti pomoć kada se nasilje dogodi.

ŠTO JE NASILJE MEĐU DJECOM I MLADIMA?

Nasiljem među djecom i mladima smatra se **svako namjerno fizičko ili psihičko nasilno ponašanje usmjereno prema djeci i mladima od strane njihovih vršnjaka** učinjeno s ciljem povrjeđivanja, a koje se, neovisno o mjestu izvršenja, može razlikovati po obliku, težini, intenzitetu i vremenskom trajanju i koje uključuje ponavljanje istog obrasca i održava neravnopravan odnos snaga (jači protiv slabijih ili grupa protiv pojedinca).

Koji su oblici nasilja među djecom i mladima?

- **FIZIČKO NASILJE MEĐU DJECOM I MLADIMA** podrazumijeva različite oblike ponašanja: udaranje, guranje, gađanje, šamaranje, čupanje, zaključavanje, napad različitim predmetima, pljuvanje i slično bez obzira da li je kod napadnutog djeteta nastupila tjelesna povreda.
- **VERBALNO NASILJE MEĐU DJECOM I MLADIMA** najčešće prati fizičko, a podrazumijeva vrijeđanje, širenje glasina, stalno zadirkivanje, ismijavanje...

U navedenim oblicima nasilja mogu se izdvojiti četiri podvrste:

- **PSIHIČKO I EMOCIONALNO NASILJE MEĐU DJECOM I MLADIMA** uključuje ogovaranje, nazivanje pogrdnim imenima, ismijavanje, zastrašivanje, izrugivanje, namjerno zanemarivanje i isključivanje iz skupine kojoj pripada, širenje glasina s ciljem izolacije, uništavanje ili oštećivanje djetetovih stvari, ponižavanje, naređivanje ili zahtijevanje poslušnosti, kao i sva druga ponašanja kojima se drugom djetetu namjerno nanosi fizička i duševna bol ili sramota.
- **SEKSUALNO NASILJE MEĐU DJECOM I MLADIMA** podrazumijeva neželjeni fizički kontakt, spolno uznemiravanje i dobacivanje, uvredljive komentare i slična ponašanja.
- **KULTURALNO NASILJE MEĐU DJECOM I MLADIMA** podrazumijeva vrijeđanje na nacionalnoj, religijskoj i rasnoj osnovi.
- **EKONOMSKO NASILJE MEĐU DJECOM I MLADIMA** uključuje krađu i iznuđivanje novca. ☹

ZAŠTO SE

DIJETE

POČINJE

NASILNO

PONAŠATI?

Ne postoji jedinstven odgovor na ovo pitanje.

Međutim, postoje osobine obitelji i djeteta koje utječu na razvoj nasilnog ponašanja, kao i osobine škola koje mogu poticati ili sprečavati pojavu nasilja.

INDIVIDUALNE OSOBINE	OBITELJSKI FAKTORI	ŠKOLSKI FAKTORI
Iako ne uvijek, obično je riječ o impulzivnoj, živahnoj djeci koja imaju višak energije i nemaju strpljenja.	Nedostatak pažnje i topline.	Nedostatak nadzora i nadgledanja.
Obično je riječ o djeci i mladima koja često pronalaze brza „rješenja“ frustrirajućih situacija.	Slab nadzor nad djetetom i zanemarivanje djetetovih potreba.	Nedostatak bliskosti, osjećaja prihvaćenosti svih učenika te međusobnog poštovanja između nastavnika i učenika i obrnuto.
Traumatizirana djeca i mladi su podložniji nasilničkom ponašanju.	Svjedočenje nasilnom ponašanju kod kuće koje djetetu šalje pogrešnu poruku da je u redu ljutnjom, nasiljem i zastrašivanjem dobiti ono što želimo.	Neadekvatno ponašanje nastavnika (ismijavanje, prijetnje, fizičko nasilje).
Djeca i mladi koju okolina doživljava „zločestom“, kojima se pripisuje zločesto ponašanje, pa se i počinju ponašati u skladu s tim.	Popustljivi roditelji kad je dijete tvrdoglavo i bez pravog razloga zahtijeva nešto čime mu se šalje poruka da takvo ponašanje uspijeva kada se želi nešto postići.	Nereagirane nastavnika i stručnih suradnika na agresivna ponašanja učenika i loš nadzor u određenim dijelovima škole (igralište, hodnici...).
	Za djecu koja odrastaju u obiteljima u kojima postoji nasilje za 3-4 puta je veća vjerojatnost da će postati nasilnici.	Stav nastavnika prema nasilništvu.
		Nedostatak programa intervencije i prevencije.

KOJE SU POSLJEDICE

NASILJA MEĐU

DJECOM I MLADIMA?

KAKO PREPOZNATI

NASILNIKA?

Nasilnici imaju potrebu osjetiti kontrolu i moć nad drugima te im ponekad nedostaje suosjećanja za žrtve. Prkosni su, sukobljavaju se s odraslim osobama, antisocijalni su i skloni kršenju školskih pravila. Često su skloni ljutnji i „lako eksplodiraju“. Teško se nose s frustrirajućim situacijama. Vrlo često su i sami nasilnici bili žrtve fizičkog zlostavljanja i nasilništva u školi (ili u obitelji). Mogu biti ljuti i uznemireni zbog situacije u školi ili kod kuće. Uglavnom biraju žrtve koje su sitnije, mlađe, slabije, povučenije i pasivnije od njih.

Neki nasilnici uopće ne razumiju kako se žrtve osjećaju i koliko im zastrašivanje šteti. Lako se uvrijede i često

Žrtve

Usamljenost, depresivnost, tuga, uplašenost, nesigurnost, nisko samopouzdanje, bolest...

Nasilnici

Istraživanja su pronašla povezanost nasilničkog ponašanja za vrijeme školovanja s kriminalnim ponašanjem kasnije u životu.

Svjedoci nasilja

Sklonost većem riziku toleriranja agresivnog ponašanja u budućnosti.

doživljavaju agresiju prema sebi čak i kad nije prisutna. Napadač ne mora nužno biti uključen u čin nasilja, može biti organizator grupe, tj. poticati i nagovarati druge da se nasilno ponašaju. Obično ne vole školu i nisu se na nju adaptirali, imaju lošu samokontrolu, neosjetljivi su na osjećaje drugih ljudi.

Dok neki nasilnici uživaju u agresiji, osjećaju se sigurnima i prihvaćeni su među vršnjacima, drugi imaju slabiji školski uspjeh, manje su popularni kod svojih vršnjaka i osjećaju se manje sigurnima. U nekim situacijama i sami nasilnici postaju žrtve.

Nasilnici uvijek uspiju pronaći način zastrašivanja i zadirkivanja koji će najviše uznemiriti žrtvu; zadirkuju zbog težine, izgleda, boje kose, obitelji, popularnosti, uloženog truda, disleksije, dispraksije, religije, zbog položaja u društvu, ljubomore... ☹️

KOJI ZNAKOVI MOGU UPUĆIVATI NA NASILNIČKO PONAŠANJE?

Roditelji čija djeca pokazuju navedene znakove trebali bi razgovarati sa stručnjakom koji će im pomoći u shvaćanju djece i savjetovati ih u prevenciji nasilnog ponašanja.

Znakovi u male djece i predškolske djece

- napadi bijesa koji traju dulje od 15 minuta i ne može ih nitko smiriti (roditelji, članovi obitelji...) pa im na kraju „popuste“;
- ispadi agresije često bez razloga;
- impulzivni su, neustrašivi i energični;
- konstantno odbijaju pravila i poslušnost odraslima;
- nisu vezani uz roditelje; na nepoznatom mjestu ne traže roditelje i ne odlaze do njih;
- često gledaju nasilje na televiziji, uživaju u nasilnim temama ili su zlobni prema vršnjacima.

Znakovi u školaraca

- imaju lošiju pažnju i koncentraciju;
- često ometaju školske aktivnosti;

- imaju loš uspjeh u školi;
- često upadaju u tučnjave s drugom djecom;
- na razočaranja, kritike i zadirkivanje reagiraju iznimnom ljutnjom, krivnjom i osvetom;
- često gledaju nasilne filmove i igraju nasilne igrice;
- imaju malo prijatelja te su često neprihvaćeni zbog svojeg ponašanja;
- sklapaju prijateljstva s drugom djecom koja su poznata po agresivnosti i neposlušnosti;
- konstantno se suprostavljaju odraslima;
- zadirkuju i draže životinje;
- osjećaju se frustrirano;
- djeluju kao da ne suosjećaju s drugima.

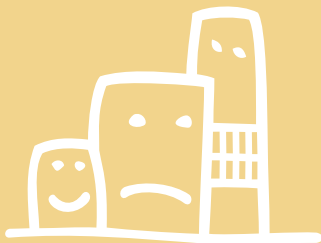
Znakovi u adolescenata

- ne poštuju autoritete;
- nedostaje im suosjećanja za osjećaje i prava drugih;
- probleme rješavaju nasilnim ponašanjem;
- postižu loš školski uspjeh i izostaju iz škole bez razloga;
- isključuju ih iz škole;
- uzimaju alkohol i droge;
- sudjeluju u tučnjavama, krađama i uništavanju javnog vlasništva.

KAKO PREPOZNATI ŽRTVE ŠKOLSKOG NASILNIŠTVA?

Nasilnici pronalaze žrtve koje su zbog nečega ranjive ili odskaku od druge djece (boja kože, način hoda, ime, veličina, religija, naočale, obitelj, način odijevanja...).

Često su to tiha, mirna, pasivna, anksiozna, nesigurna i oprezna djeca niskog samopouzdanja. Imaju malo prijatelja koji ponekad i stanu u njihovu obranu. Vrlo su povezani s roditeljima koji se često (ali ne uvijek) može opisati kao prezaštitničke. ☹️

Žrtve nasilništva često imaju i:

- lošije socijalne vještine (ne znaju se „zauzeti za sebe“);
- manjak sigurnosti da potraže pomoć;
- manje potpore od nastavnika i drugih učenika;
- osjećaj krivnje te smatraju da su sami krivi za to što im se događa;
- želju da se uklope, na bilo koji način.

Najčešće je žrtva:

- novo dijete u razredu
- nadareno dijete
- mirno i ljubazno dijete
- dijete koje ima dobar odnos s učiteljem
- dijete nižeg socijalno-ekonomskog statusa
- dijete iz druge etničke skupine
- hendikepirano dijete
- dijete razvedenih roditelja
- dijete žrtva obiteljskog nasilja

KOJI ZNAKOVI MOGU

UPUĆIVATI NA ŽRTVU

NASILNIČKOG PONAŠANJA?

Djeca žrtve često pokušavaju to **sakriti od odraslih jer se boje da će ih smatrati slabima i kukavicama ili iz straha da će se situacija samo pogoršati**. Postoje znakovi koji nam mogu pomoći da prepoznamo/posumnjamo da je neko dijete žrtva školskog nasilništva.

Žrtve nasilničkog ponašanja:

- boje se ići u školu i iz nje;
- mijenjaju uobičajeni put do škole;
- mole roditelje da ih voze u školu;
- odbijaju ići u školu;
- „bolesni“ su ujutro prije škole, imaju glavobolje ili bolove u trbuhu;
- pogoršava im se školski uspjeh;
- dolaze kući s potrganom odjećom i oštećenim školskim knjigama;

- dolaze kući izgladnjeli (uzet im je novac);
- postanu povučeni, niskog samopouzdanja;
- postanu anksiozni, napeti, prestanu jesti;
- prijete samoubojstvom ili ga pokušaju;
- zaspu plačući, imaju noćne more;
- ostaju bez svojih stvari, često „gube“ džeparac;
- sve češće pitaju za novac ili počnu krasti (da daju nasilniku);
- odbijaju govoriti o tome što nije u redu;
- imaju neobjašnjive modrice, ogrebotine i porezotine;
- počnu zastrašivati drugu djecu;
- postanu agresivni i depresivni;
- počnu markirati;
- daju nevjerovatne isprike za navedena ponašanja;
- sami provode odmor, a prijatelji iz razreda zbog toga nisu zabrinuti;
- ne biraju ih u grupnim sportovima;
- traže blizinu učitelja;
- nesigurni su i uznemireni ako trebaju izaći pred ploču, pred razred. ☹

SAVJETI ZA UČENIKE

KAKO SE NOSITI S

NASILNIŠTVOM U ŠKOLI?

Ako imaš problema u školi, netko te izaziva, ruga ti se, udara te, uzima tvoje stvari, govori ružne riječi, ismijava te – postoji puno stvari koje možeš učiniti da se zaštitiš:

- Nemoj misliti da se to događa samo tebi – događa se mnogima i na svim mogućim mjestima.
- Ne misli da to zaslužuješ zbog nekog razloga – ne moraš osjećati sram; nasilnici su ti koji imaju problem.
- Budi čvrst/a i jasan/na – gledaj ga/je u oči i reci prestani!

- Ne možeš promijeniti nasilnika, ali možeš reći odrasloj osobi koja može s njim razgovarati i kazniti ga (oni ponekad prijete ako želiš nekome reći, ali samo zato jer znaju da mogu biti spriječeni).
- Nastavi govoriti dok netko nešto ne poduzme.
- Ne koristi nasilje nad nasilnikom.
- Ne suočavaj se sam/sama s tim problemom.
- Ako znaš za neki slučaj nasilja, ispričaj ga roditeljima, pedagogu, psihologu, nastavniku...
- Ako ti se netko ruga reci mu samo: „ ... aha, da, štogod ..“ i pokaži mu da te to ne uznemiruje. Druži se sa što više ljudi! Da bi stekao/stekla prijatelje, važno je potruditi se biti prijatelj (budi ljubazan, razgovaraj s njima, slušaj ih...). Potpora roditelja (ili neke druge odrasle osobe u koju imaš povjerenja) je jako važna, pa uvijek podijeli s njima svoju uznemirenost.
- Ne izbjegavaj školu jer time se samo odgađa problem, a i zaostaješ u gradivu. Ne srami se zatražiti pomoć.
- Često braća, sestre i prijatelji znaju za zastrašivanje puno prije nego roditelji ili nastavnici te ne reagiraju jer ih je to žrtva zamolila ili iz straha da i oni ne postanu žrtve. Progovorite, jer će se jedino tako zastrašivanje i nasilničko ponašanje zaustaviti. 😊

SAVJETI ZA RODITELJE

ŠTO RODITELJI MOGU UČINITI

AKO SUMNIAJU DA IM JE DIJETE

ŽRTVA ZAŠTRAŠIVANJA I

NASILJA U ŠKOLI?

Sumnjate li da vam je dijete žrtva zastrašivanja i nasilničkog ponašanja u školi, neka vam ispriča što se događa. Potrudite se da:

- saslušate dijete i ne prekidate ga;
- uvjerite ga da nije ono krivo i da je učinilo pravu stvar rekavši vam;

- potražite pomoć nastavnika i školskog suradnika;
- ne ohrabrujte dijete da se samo odupre tome (npr. „Vrati mu“!);
- potaknete dijete da se druži s prijateljima u školi i na putu u školu;
- budite svjesni znakova i simptoma zastrašivanja, koje ne zanemarujete nego kontaktirate školu;
- ne držite zastrašivanje tajnom;
- potaknite pitanje uvođenja programa za suzbijanje nasilničkog ponašanja i zastrašivanja u školi;
- pružite djetetu priliku da kaže što misli o tome;
- okupite i druge roditelje te raspravite o problemu i načinu njegova suzbijanja;
- predložite školski pravilnik za rješavanje sukoba – dokument u kojem se navodi kako se škola suočava s incidentom i rješava svaki incident;
- dogovorite se da otpratite dijete u školu ako se nasilničko ponašanje događa na putu prema školi;
- predložite da se nasilnika zadrži u školi dok svi ne odu kući;
- odvedite dijete na tečaj samoobrane ako to može pomoći njegovu samopouzdanju i osjećaju sigurnosti;
- zapisujte sve incidente.

Pojava nasilničkog ponašanja djeteta može upozoravati na smetnje u ponašanju. Preporučuje se da **potražite pomoć stručnjaka koji može pomoći djetetu**. Cilj terapije ili savjetovanja je povećanje samopoštovanja i nalaženje prihvatljivih načina nošenja s ljutnjom. Također je korisno za dijete pronaći aktivnost u kojoj je uspješno i za koju pokazuje interes.

ŠTO RODITELJI MOGU UČINITI AKO SUMNJAJU DA IM JE DIJETE NASILNIK U ŠKOLI?

Ako posumnjate da vam je dijete nasilnik u školi, važno je odmah potražiti pomoć, prije nego što dođe do većih obrazovnih, socijalnih, emocionalnih i zakonskih teškoća.

Važno je saznati što izaziva takvo ponašanje te razviti plan mijenjanja nasilničkog ponašanja i pritom **razgovarati s djetetom, pedijatrom, ravnateljem škole, školskim pedagogom, psihologom, defektologom, psihijatrom.**

Djeca nasilnici mogu imati brojne razloge za svoje ponašanje: oponašaju stariju braću, roditelje, rodbinu, ne znaju druge, bolje načine komunikacije s drugom djecom, sami su doživjeli zlostavljanje, napeti su zbog raznih izvora stresa i sl..

Vi možete zaustaviti nasilničko ponašanje:

1. Razgovarajte s djetetom, objasnite mu posljedice nasilja na žrtve, budite prisutniji u djetetovim aktivnostima.
2. Potičite cijelu obitelj na drukčije ponašanje, budite primjer.
3. Ne dopustite da vaše dijete svjedoči nasilničkom ponašanju kod kuće.
4. Pokažite djetetu druge načine druženja.
5. Dogovorite sastanak sa nastavnicom, ravnateljem, pedagogom...
6. Razgovarajte s djetetom o svemu, pa i o školi (Oprez! Na pitanje kako je bilo u školi najčešće odgovara "dobro" i tu razgovor prestaje. Budite uporni.).
7. Ohrabrujte dijete i pohvalite ga za suradnju s drugima i nenasilno rješavanje sukoba.

KAKO SPRIJEČITI DA DIJETE POSTANE NASILNIK?

Istraživanja su pokazala da se **nasilno i agresivno ponašanje uči u ranim godinama života**. Roditelji, članovi obitelji i svi drugi kojima je stalo mogu dijete naučiti kako se nositi s osjećajima ljutnje bez upotrebe nasilja.

Svi možemo poduzeti korake kojima će se smanjiti agresivno ponašanje.

Pružite djeci ljubav i pažnju

Bez čvrstog oslonca na odraslu osobu dijete može postati agresivno, tjeskobno i nesigurno. Manja je vjerojatnost da će se u djeteta javiti poremećaj u ponašanju ili delinkvencija ako se roditelji posvete djetetu i puno njime bave, pogotovo u ranim godinama razvoja.

Budite prisutni u djetetovu životu

Djeca ovise o roditeljskoj potpori, zaštiti i ohrabrenju kada uče razmišljati „svojom glavom“. Bez pravilnog nadzora, djeca ne dobiju potrebnu sigurnost. Studije su pokazale da djeca koja nemaju kvalitetan nadzor

roditelja vrlo često razviju poremećaj u ponašanju. Budite sigurni gdje su vam djeca u svakom trenutku i tko su prijatelji s kojima se druže. Kad ne možete biti s djecom, povjerite ih nekome kome vjerujete. Nikada ne ostavljajte malu djecu samu kod kuće, pa ni na kratko vrijeme (djecu mlađu od 10 godina).

Budite model prihvatljivog ponašanja svojoj djeci

Djeca uglavnom uče prema primjerima. Ponašanje, vrijednosti i stajališta roditelja i drugih odraslih osoba imaju veliki utjecaj na djecu. Vrijednosti poput poštovanja, istine i ponosa u vašoj obitelji mogu biti važni izvori snage za vašu djecu, pogotovo ako se susreću s negativnim pritiskom vršnjaka, žive u nasilnom susjedstvu ili idu u školu punu nasilja.

Ne tucite djecu!!!

Udaranje, šamaranje i batine djeci pokazuju kako je u redu udarati druge kako bi se riješio problem i može ih potaknuti da kažnjavaju druge na isti način kako se i njih kažnjava. Fizičko kažnjavanje sprečava određeno ponašanje samo na kratko vrijeme. Čak se i na teško kažnjavanje djeca mogu naviknuti tako da kasnije ono nema nikakvog utjecaja na njih. Batine s vremenom postaju nedjelotvorne. ☹️

Djeca trebaju osjetiti da pogreške mogu i popraviti. Naučite ih kako da uče iz svojih pogrešaka. Pomozite im da shvate kako mogu izbjeći ponavljanje istih sukoba u budućnosti.

Vrlo je važno da ih u tim trenucima ne osramotite i ponizite. Djeca se stalno trebaju osjećati voljeno i poštovano. Problem je ponašanje, a ne dijete!

Možete reći nešto poput: „Volim te i prihvaćam, ali ovo što si napravio/napravila mi se ne sviđa.“ Radije pohvalite dobro ponašanje, a ne kažnjavajte za loše, jer djeca žele ugoditi roditeljima.

Zapamtite da su pohvala i pažnja najbolje nagrade.

EVO NEKIH PRIJEDLOGA

KAKO POSTUPITI KAD NAS

ZABRINJAVA DJETETOVO

PONAŠANJE:

- Dajte djetetu „time out“ – neka sjedi mirno i tiho, onoliko minuta koliko ima godina starosti (nije za jako malu djecu).
- Oduzmite mu određene povlastice – poput kratkotrajne zabrane igranja s drugom djecom ili gledanja TV-a.
- Recite mu kako se osjećate kad se tako ponaša.

Budite dosljedni u pravilima i disciplini

Kad stvarate pravila, držite ih se. Djeci je potrebna struktura s jasnim očekivanjima. Postavljati pravila, a zatim ih se ne pridržavati za njih je zbunjujuće i ne pruža im uvid s kakvim ponašanjem mogu proći bez kazni. Roditelji trebaju uključiti djecu u postavljanje pravila kad god je to moguće. Objasnite djeci što se od njih očekuje i koje su posljedice nepridržavanja pravila. Zajedno se dogovorite kako se nećete ponašati jedni prema drugima.

Budite sigurni da djeca nemaju pristup oružju

Oružje i djeca mogu biti smrtonosna kombinacija. Naučite djecu o opasnostima oružja, ako ga već imate u vlasništvu. Ako u svojoj kući držite pištolj, ispraznite ga i

zaključajte odvojeno od metka. Nikada ga, pa čak i nenapunjenog, ne ostavljajte na dohvatu djece. Ne nosite oružje sa sobom, jer tako učite djecu da se oružjem rješavaju problemi!

Zaštitite djecu od nasilja u kući ili u susjedstvu

Nasilje u kući je za djecu uvijek zastrašujuće i štetno. Djeci je potreban siguran dom s puno ljubavi gdje ne trebaju odrastati u strahu. Djeca koja svjedoče nasilju u obitelji ne moraju uvijek postati nasilna, ali će vjerojatno posegnuti za nasilnim rješavanjem konflikata. Radite na stvaranju sigurnog, nenasilnog doma i ne podržavajte nasilno ponašanje među braćom i sestrama. Uzmite u obzir da neprijateljska i agresivna svađa među roditeljima plaši djecu i pruža im loš primjer. Ponekad djeca ne mogu izbjeći situacije kad su svjedoci nasilja na ulici, u školi ili kod kuće, pa im treba pomoć da se nose s nastalim osjećajima straha i doživljenim situacijama.

Zaštitite dijete od gledanja nasilja u medijima

Gledanje nasilja na televiziji, u filmovima i na videoigricama može pridonijeti agresivnom ponašanju djece. Kao roditelj možete kontrolirati količinu nasilja koju djeca vide u medijima. 📺

SAVJETI ZA ŠKOLU

KAKO ŠKOLA MOŽE POMOĆI

U ZAUSTAVLJANJU

NASILNIČKOG PONAŠANJA

I ZASTRAŠIVANJA?

Škola je odgovorna za nasilje koje se događa u školi i u blizini škole! Ravnatelj, nastavnici i stručni suradnici dužni su spriječiti i zaustaviti svaki oblik nasilja u školi te, ako je potrebno, surađivati s policijom i centrom za socijalnu skrb.

Važno je da se škola pobrine za postojanje „sigurnog“ mjesta na koje se mogu skloniti oni koji se osjećaju žrtvama, da vlastitim primjerom (tj. ponašanjem zaposlenika škole) daju model nenasilnog i pozitivnog ponašanja, kao i poštovanja učenika te da adekvatno nadgleda mjesta za koja učenici kažu da su potencijalna mjesta napada i zastrašivanja.

Važno!

- Pružite potporu i surađujte sa žrtvom i roditeljima.
 - Točno utvrdite što se dogodilo.
 - Cilj svake intervencije mora biti zaustavljanje takvog ponašanja.
 - Izbjegnite ponavljanje incidenta.
 - Osvježujte učenike i zajedno pomozite žrtvi.
 - Pokušajte promijeniti ponašanje nasilnika, dati mu potporu ako uvidi problem i prihvati odgovornost.
 - Trenutna intervencija je neupitna i nužna.
 - Razvijte prikladno ponašanje u razredu.
 - Ohrabrujte prijavljivanje zastrašivanja.
- Osigurajte učenicima atmosferu u kojoj bez straha mogu prijaviti zastrašivanje.
 - Primijetite osamljene i tužne učenike te otkrijte razlog tome.
 - Ne prihvaćajte nepoželjno ponašanje kao dio šale i odrastanja.
 - Ne savjetujte djeci da se ne obaziru i da se sami suočavaju s tim.
 - Dajte i sami primjer prikladnog ponašanja.
 - Razgovarajte o incidentu odvojeno s nasilnikom i žrtvom.
 - Objasnite nasilniku koje ponašanje je prihvatljivo, a koje nije.
 - Obavjestite i uključite roditelje nasilnika i žrtve u plan sprečavanja daljnjeg nasilničkog ponašanja i zastrašivanja.
 - Nasilnike uključite u edukaciju i modifikaciju neprihvatljivog ponašanja.
 - Djecu žrtve uključite u grupe potpore gdje će se povećati njihovo samopouzdanje, socijalne vještine, a i upoznat će nove prijatelje.

KAKO PREPOZNATI VRSTU I FAZU NASILJA?

Najvažnije je da nastavnik u situacijama nasilja:

- vodi računa o vrsti i porijeklu nasilničkog ponašanja (strah, frustracija, zastrašivanje, manipulacija, bol ili bolest),
- promatra i prepoznaje vizualne, ponašajne i ostale znakove pojedine vrste nasilničkog ponašanja,
- prepoznaje fazu nasilja u trenutku dolaska na mjesto događaja (podražaj, eskalacija, kulminacija, opuštanje, post-krizna depresija, povratak u normalu ili novi podražaj),
- kontrolira vlastito disanje i obraća pozornost na disanje ostalih sudionika situacije.

VRSTE NASILJA S OBZIROM NA MOTIV

Strah

Opis: kada ljudi osjećaju da im prijeti napad ili gubitak nečeg odnosno nekoga vrijednog za njih, mogu reagirati nasiljem.

Izgled: napetost mišića po čitavom tijelu, očita spremnost osobe da se bori odnosno da pobjegne.

Disanje: nepravilno, ubrzano i površno.

Koža: blijeda i pepeljasto siva, izraz lica prestrašen sa široko otvorenim očima.

Glas: promjenjiv, nesiguran, nepostojan, plačljiv, molećiv.

Podaci: viktimizacija, povlačenje isprekidano nasilničkim ispadima.

Frustracija

Opis: do frustracije dolazi uslijed nemogućnosti zadovoljenja potreba. Frustracija može rezultirati

bijesom i nasiljem na štetu ljudi ili stvari i to u bilo kojem obliku.

Izgled: mišićna napetost i spremnost da se napadne.

Koža: crveni i purpurni tonovi; izraz lica koji izražava bijes.

Disanje: dugo, duboko i glasno.

Glas: glasan i agresivan.

Podaci: niski prag tolerancije na frustracije, povremeno naglo reagiranje i napadačko ponašanje.

Manipulacija

Opis: s ciljem da druge osobe prisile da im daju nešto što žele ili da privuku pažnju na sebe, neki ljudi mogu postati vrlo impulzivni i nasilni i to na razne načine.

Izgled: znakovi često nisu tako uočljivi kao u prethodna dva slučaja.

Glas: osoba postavlja nejasne zahtjeve, često na vrlo "umiljat" način, čak plačljivim glasom koji podsjeća na glas žrtve, a potom slijede agresivnije optužbe i usporedbe te naposljetku prijetnje nasiljem i nasilno ponašanje.

Podaci: slaba kontrola nagona, reagiranje fizičkim napadima na štetu imovine ili agresija prema sebi u situacijama kada se osoba osjeća uskraćenom.

Zastrašivanje

Opis: neki ljudi su u stanju vrlo smireno prijetiti napadom na život i tijelo drugih osoba odnosno njihove imovine, a sve s ciljem da dobiju ono što žele. Tu spadaju i situacije kao što su otmice i drugi oblici instrumentalnog nasilja.

Izgled: bez posebnosti, osim prijetećeg držanja tijela.

Glas: prijeteće riječi i fraze i prijeteći ton. Osoba prvo postavlja jasan i snažno izražen zahtjev. Zatim prijeti nanošenjem fizičkih ozljeda ukoliko njenom zahtjevu ne bude udovoljeno, pri čemu ponekad čini štetu na stvarima koje pripadaju žrtvi. Napokon, propuštanje ili odbijanje udovoljavanju njenih zahtjeva može dovesti do pokušaja da ozlijedi sebe ili druge.

Bol i bolest

Nasilno ponašanje može biti neposredni rezultat boli, bolesti ili oštećenja mozga, psihijatrijskog oboljenja ili zlorabe droga. Takve oblike nasilja ponekad je dosta teško interpretirati te je tu potreban posebno obučeni promatrač koji je upoznat sa zdravstvenim stanjem osobe.

Nasilno ponašanje koje proizlazi iz takvih fizičkih stanja može biti vrlo iznenadno i ničim očito izazvano, te ne mora nužno biti praćeno očitom ljutnjom. ☹️

FAZE NASILJA

(napadački krug)

PODRAŽAJ

Pojava koju osoba doživljava (ne mora zaista biti tako) kao ozbiljnu prijetnju u odnosu na svoj život, tijelo ili imovinu.

POVRATAK U NORMALNO STANJE

U ovoj fazi osoba izlazi iz okvira samookrivljanja te ulazi u stanje vlastite emocionalne i fizičke uravnoteženosti. Moguće je da ova faza izostane i da započne novi krug nasilja uslijed loših osjećaja (i eventualno izvanjskih podražaja) iz prethodne faze.

ESKALACIJA

Tijelo i um osobe pripremaju se za borbu i zauzimaju fizički položaj koji predstavlja spremnost za akciju. Raste intenzitet nasilja.

POSTKRIZNA DEPRESIJA

Dok se tijelo i um vraćaju u ravnotežu, fizički i emocionalni aspekti krize se ponovno pojavljuju, i to u obliku iscrpljenosti, depresije i osjećaja krivnje.

KULMINACIJA

Maksimum verbalne i fizičke agresije.

OPORAVAK

Tijelo se opušta, smanjuje se i psihička napetost s obzirom da osoba vidi konačni ili barem privremeni kraj sukoba.

KAKO ŠKOLA MOŽE PREVENIRATI NASILNIČKO PONAŠANJE I ZASTRAŠIVANJE U ŠKOLI?

- Ostvariti dobru komunikaciju nastavnika, stručnih suradnika, roditelja i učenika;
- Izbjegavati stereotipe vezane uz spolove poput: „Dječaci trebaju biti snažniji i čvrsti“;
- Izbjegavati poticanje natjecateljskog ponašanja među djecom;
- Organizirati radionice socijalnih vještina, samopouzdanja, kvalitetne komunikacije, rješavanja konflikta i problema;
- Osmisli razredna pravila i kodekse (npr. Ne želimo da nas se gura i udara! Ne želimo da nas se zove pogrdnim imenima i da nas se zadirkuje!);
- Pohvaliti pozitivno, suosjećajno, prijateljsko ponašanje i davanje potpore;
- Svakog dana učiti djecu neagresivnom ponašanju te promicati vrijednosti spolne, vjerske i nacionalne tolerancije;
- Pokazivati vlastitim primjerom poštovanje i pružanje potpore;
- Osmisliti grupe i aktivnosti kojima bi se manje popularni i povučeni učenici izvukli iz socijalne izolacije. ☺

KOME I KAKO PRIJAVITI NASILJE MEĐU DJECOM I MLADIMA I GDJE ZATRAŽITI POMOĆ?

Koje vrste intervencija su moguće u slučaju nasilja među djecom i mladima?

- **savjetodavni razgovor** sa stručnom osobom;
- **upućivanje na odraslu adekvatnu osobu** u djetetovoj okolini kojoj se može obratiti za pomoć (roditelj, rodbina, stručnjak u školi i dr.);
- **upućivanje na traženje pomoći u instituciju** nadležnu za problem nazivatelja (CZSS, PU, Poliklinika za zaštitu djece grada Zagreba, škola i dr.);

→ **obavještanje institucija:** slanje (anonimne) obavijesti o sumnji na zlostavljanje i zanemarivanje (CZSS, Odsjek za maloljetničku delinkvenciju, Pravobraniteljica za djecu, škola).

Što podrazumijeva zakonska obveza prijavljivanja sumnje na nasilje?

Zdravstveni djelatnici, stručni radnici u djelatnosti socijalne skrbi, obiteljske prevencije i zaštite, odgoja i obrazovanja te stručni radnici zaposleni u vjerskim ustanovama, humanitarnim organizacijama, udrugama civilnog društva u djelokrugu djece i obitelji **obvezni su prijaviti policiji i nadležnom državnom odvjetništvu nasilje u obitelji za koje su saznali u obavljanju svojih poslova.**

Što treba sadržavati prijava sumnje na nasilje?

Često postoji dilema kako podnijeti prijavu, odnosno koje informacije ona treba sadržavati. Glede toga ne postoji neka strogo propisana forma, ali prijava mora sadržavati:

- tko prijavljuje;
- protiv koje osobe je podnesena prijava sa svim njegovim osobnim podacima koji su dostupni i poznati stručnjaku;

- ime, a u koliko se radi o djetetu i starost;
- sve utvrđene činjenice i okolnosti iz kojih proizlazi sumnja na zlostavljanje;
- što točnije naznačiti vremensko razdoblje kada se nasilje dogodilo ili događalo ako je trajalo određeno vrijeme;
- priložiti medicinsku dokumentaciju koja treba biti što preciznija glede opisivanja vrste ozljeda;
- navesti podatke i o osobama za koje se zna da su bile upoznate ili da imaju određena saznanja o događaju, a koje u postupku mogu svjedočiti;
- detaljno se opisuje intervencija kao i date informacije, savjeti i preporuke žrtvama;
- tekst prijave ne mora biti detaljan, no dobro je navesti što više detalja kojih se stručnjak sjeća;
- podnosi se pisanim putem, no dobro je da stručnjak osobno kontaktira odgovornu osobu iz nadležnih institucija kako bi se izmjenilo što više informacija;
- postoji i standardizirani obrazac prijave koji se piše u tri istovjetna primjerka, a koja se ispunjava u slučaju kada žrtva dođe neposredno nakon što je zlostavljana i trenutno traži zaštitu od zlostavljača (takva se prijava dostavlja policijskoj upravi, a najkasnije 24 sata od zatražene pomoći žrtve);

➔ liječnik, uz prijavu sumnje na zlostavljanje nadležnim službama, područnom uredu Zavoda za zdravstveno osiguranje podnosi prijavu vezanu uz ozljede do kojih je došlo tijekom nasilja.

Koje su vrste tjelesnih ozljeda?

Liječnik pregledava žrtvu nakon zatražene pomoći te ispunjava „prijavu ozljede“ na kojoj će naznačiti vrstu ozljede te po potrebi i kvalifikaciju težine ozljede. **Najčešći propusti od strane liječnika pri ispunjavanju medicinske dokumentacije zlostavljane i ozlijeđene osobe jesu nepoznavanje vrsta ozljeda, nenavođenje točne lokalizacije ozljede, nepotpuno opisivanje ozljeda te nekritično postavljanje dijagnoze.** S obzirom da se sudskomedicinski vještaci striktno pridržavaju podataka iz medicinske dokumentacije, jasno je da svi propusti otežavaju vještačenje tjelesnih ozljeda u kaznenom postupku.

Pod **lakim tjelesnim ozljedama** podrazumijevaju se sve vidljive mehaničke ozljede na tijelu žrtve koje ozlijeđenoj osobi mogu prouzročiti nelagodu i bol. Prolazno crvenilo lica ne smatra se tjelesnom ozljedom u smislu propisa KZ RH, no ako su praćene otokom, tada je riječ o tjelesnoj ozljedi. Ukoliko žrtva želi podnijeti kaznenu prijavu za tjelesnu ozljedu, kazneni se postupak prema čl. 102.

Kaznenog zakona pokreće privatnom tužbom koju oštećena osoba podnosi nadležnom općinskom sudu.

Polazna osnova za određivanje obilježja pojedinih vrsta tjelesnih ozljeda kao stupnja inteziteta oštećenja zdravlja jest **osobito teška tjelesna ozljeda** kod koje dolazi do tako teškog narušavanja zdravlja, da je zbog toga doveden u opasnost život ozlijeđenog, ili je uništen ili trajno i u znatnoj mjeri oslabljen koji važan dio tijela ili važan organ, ili je prouzročena trajna nesposobnost za rad ozlijeđenog, ili postoji trajno i teško narušavanje zdravlja ili trajna iznakaženost. Za teške tjelesne ozljede kazneni postupak se pokreće po službenoj dužnosti što podrazumijeva da je nadležna policijska postaja dužna po zaprimanju prijave o zlostavljanju u kojoj je nastupila teška tjelesna ozljeda podnijeti kaznenu prijavu protiv počinitelja bez pristanka oštećene osobe/žrtve.

Koje su obveze nadležnih državnih tijela u slučaju nasilja među djecom i mladima?

Nadležna državna tijela obvezna su postupati u skladu s **Protokolom o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima** koji se temelji na sadržaju i obvezama propisanim Programom aktivnosti za sprječavanje nasilja među djecom i mladima kojeg je donijela Vlada Republike Hrvatske dana 25. veljače 2004. godine. ☒

ODGOJNO-OBRAZOVNE

USTANOVE

U slučaju prijave nasilja ili dojave o nasilju među djecom **imenovana stručna osoba za koordiniranje aktivnosti vezanih uz problematiku nasilja u odgojno-obrazovnoj ustanovi ili osoba koja je u slučaju njezine odsutnosti zamjenjuje, dužna je:**

→ **odmah poduzeti sve mjere da se zaustavi i prekine aktualno nasilno postupanje prema djetetu**, a u slučaju potrebe zatražiti pomoć drugih djelatnika odgojno – obrazovne ustanove ili po potrebi pozvati djelatnike policije;

→ ukoliko je dijete povrijeđeno u mjeri koja zahtijeva liječničku intervenciju ili pregled **odmah pozvati službu hitne liječničke pomoći** ili na najbrži mogući način, koji ne šteti zdravlju djeteta, prepratiti ili osigurati prepratu djeteta od strane stručne osobe liječniku, te sačekati liječnikovu preporuku o daljnjem postupanju i dolazak djetetovih roditelja ili zakonskih zastupnika;

→ odmah po prijavljenom nasilju o tome **obavijestiti roditelje djeteta** ili zakonske zastupnike, te ih upoznati sa svim činjenicama i okolnostima koje je do tada doznala i izvijestiti ih o aktivnostima koje će se poduzeti;

→ po prijavi, odnosno dojavi nasilja odmah **obaviti razgovor s djetetom** koje je žrtva nasilja, a u slučaju da je postojala liječnička intervencija, uz dogovor s liječnikom, čim to bude moguće. Ovi razgovori s djetetom obavljaju se uvijek u nazočnosti nekog od stručnih djelatnika odgojno-obrazovne ustanove, a na način da se postupa posebno brižljivo, poštujući djetetovo dostojanstvo i pružajući mu potporu;

→ **roditeljima** ili zakonskim zastupnicima djeteta koje je žrtva vršnjačkog nasilja **dati obavijesti o mogućim oblicima savjetodavne i stručne pomoći djetetu** u odgojno-obrazovnoj ustanovi i izvan nje, a s ciljem potpore i osnaživanja djeteta te prorade traumatskog doživljaja;

→ **obaviti razgovor s drugom djecom** ili odraslim osobama koje imaju spoznaju o učinjenom nasilju te utvrditi sve okolnosti vezane uz oblik, intenzitet, težinu i vremensko trajanje nasilja;

→ ukoliko se radi o osobito teškom obliku, intenzitetu ili dužem vremenskom trajanju nasilja, koje može izazvati traumu i kod druge djece, koja su svjedočila nasilju, **savjetovati se s nadležnom stručnom osobom** ili službom **poradi pomoći djeci, svjedocima nasilja;**

→ što žurnije **obaviti razgovor s djetetom koje je počinilo nasilje** uz nazočnost stručne osobe, ukazati djetetu na neprihvatljivost i štetnost takvog ponašanja, te ga savjetovati i poticati na promjenu takvog ponašanja, a

tijekom razgovora posebno **obratiti pozornost iznosi li dijete neke okolnosti koje bi ukazivale da je dijete žrtva zanemarivanja ili zlostavljanja u svojoj obitelji ili izvan nje**, u kojem slučaju će se odmah izvijestiti centar za socijalnu skrb, a po potrebi ili sumnji na počinjenje kažnjive radnje izvijestiti policiju ili nadležno državno odvjetništvo, a odgojno-obrazovna ustanova će poduzeti sve mjere za pomirenje djece i za stvaranje tolerantnog, prijateljskog ponašanja u odgojno-obrazovnoj ustanovi;

→ **pozvati roditelje ili zakonske zastupnike djeteta koje je počinilo nasilje**, upoznati ih s događajem, kao i s neprihvatljivošću i štetnošću takvog ponašanja, savjetovati ih s ciljem promjene takvog ponašanja djeteta, te ih pozvati na uključivanje u savjetovanje ili stručnu pomoć unutar škole ili izvan nje (centri za socijalnu skrb, poliklinike za zaštitu djece, obiteljska savjetovališta i slično) i izvijestiti ih o obvezi odgojno-obrazovne ustanove da slučaj prijavi nadležnom centru za socijalnu skrb, Uredima državne uprave u županijama (Službama za društvene djelatnosti i/ili Gradskom uredu za obrazovanje i šport Grada Zagreba), policiji ili nadležnom državnom odvjetništvu;

→ o poduzetim aktivnostima, razgovorima, izjavama te svojim opažanjima **sačiniti službene bilješke**, kao i voditi odgovarajuće evidencije zaštićenih podataka koje će se dostaviti na zahtjev drugim nadležnim tijelima. ☺

CENTRI ZA SOCIJALNU SKRB

U slučaju prijave nasilja ili dojava o nasilju među djecom, koja je upućena od strane odgojno–obrazovne ustanove, domova za skrb o djeci, policije, državnog odvjetništva, djeteta, njegovog roditelja, zakonskog zastupnika ili neke treće osobe, **imenovana stručna osoba za koordiniranje aktivnosti vezanih uz problematiku nasilja među djecom i mladima u centru za socijalnu skrb ili osoba koja je u slučaju njezine odsutnosti zamjenjuje, dužna je:**

→ po primitku prijave ili obavijesti žurno ispitati slučaj te **pribaviti podatke o svim okolnostima**, naročito o obliku, intenzitetu, težini i vremenskom trajanju nasilja, kao i sve podatke o obiteljskim i drugim prilikama djeteta koje je počinitelj nasilja;

→ što žurnije **pozvati roditelje ili zakonske zastupnike djeteta koje je počinilo nasilje** i na primjeren način obaviti razgovor poradi stjecanja uvida u obiteljske i druge prilike djeteta, a tijekom razgovora nastojati doznati je li dijete bilo izvrgnuto bilo kojem obliku nasilja ili zanemarivanja u svojoj obitelji ili izvan nje;

→ radi zaštite djetetovih prava i radi što žurnijeg otklanjanja uvjeta koji pridonose nasilnom ponašanju djeteta, **izreći primjerene mjere** obiteljskopravne zaštite;

POLICIJSKE UPRAVE – POLICIJSKE POSTAJE

U slučaju prijave nasilja ili dojave o nasilju među djecom, koja je upućena od strane odgojno – obrazovne ustanove, domova za skrb o djeci, centra za socijalnu skrb, djeteta, njegovog roditelja, zakonskog zastupnika ili neke treće osobe, **imenovana stručna osoba za koordiniranje aktivnosti vezanih uz problematiku nasilja među djecom i mladima u policijskoj postaji ili osoba koja je u slučaju njezine odsutnosti zamjenjuje, dužna je:**

→ **žurno uputiti specijaliziranog policijskog službenika** za maloljetničku delinkvenciju, a iznimno drugog policijskog službenika, radi poduzimanja nužnih i neodgodivih mjera i radnji, ako zbog okolnosti ne može postupati specijalizirani službenik, na mjesto događaja, utvrditi sve činjenice i okolnosti vezane uz prijavu, odnosno dojavu, te poduzeti sve potrebne radnje s ciljem pružanja pomoći žrtvi radi sprečavanja nastavljanja nasilja, kao i zdravstvenog zbrinjavanja žrtve;

→ **pribaviti podatke** potrebne za razjašnjavanje slučaja, te utvrditi eventualno postojanje elemenata kažnjive radnje i identificirati počinitelja;

→ u slučaju sumnje na zlostavljanje ili zanemarivanje djeteta od strane roditelja ili zakonskih zastupnika, **podnijeti prekršajne, odnosno kaznene prijave;**

→ **upoznati roditelje**, odnosno zakonske zastupnike djeteta počinitelja nasilja **s neprihvatljivošću i štetnošću takvog ponašanja** i izvijestiti ih o nadležnostima centra za socijalnu skrb za zaštitu prava i interesa djeteta;

→ **preporučiti i obvezati** roditelje, odnosno zakonske zastupnike djeteta počinitelja nasilja **na uključivanje u savjetovanje ili stručnu pomoć** pri centru za socijalnu skrb ili pri drugoj odgovarajućoj ustanovi, odnosno njihovim službama i u slučaju potrebe obvezati ih na uključivanje djeteta u primjerene oblike psihosocijalne pomoći, te ih nadzirati u izvršavanju zadane obveze;

→ **redovito nadzirati preporučeno postupanje roditelja prema djetetu**, te obaviti odgovarajuće provjere i izvide, kao i pratiti djetetovo ponašanje u odgojno-obrazovnoj ustanovi ili u drugoj sredini gdje boravi, a posebice pratiti je li dijete i dalje nasilno, kako bi se poduzele primjerene mjere obiteljskoppravne zaštite djeteta;

→ o svakoj zaprimljenoj prijavi, odnosno obavijesti o nasilju među djecom i mladima **voditi odgovarajuće evidencije** zaštićenih podataka, te evidentirati i bilježiti svako postupanje centra za socijalnu skrb. ☺

PRAVOBRANITELJICA ZA DJECU

→ u slučajevima **intervencije** policijskih djelatnika, kada se utvrdi postojanje osnovane sumnje da je počinjen prekršaj ili kazneno djelo, policijski djelatnici **postupit će sukladno propisima iz svoje nadležnosti**;

→ **provesti kriminalističku obradu** maloljetnih počinitelja nasilja u nazočnosti roditelja ili zakonskih zastupnika, a u slučaju njihove nedostupnosti, u nazočnosti djelatnika službe socijalne skrbi;

→ sukladno važećim propisima **provesti žurne istražne radnje** te, ovisno o okolnostima slučaja, podnijeti kaznenu prijavu nadležnom državnom odvjetniku za mladež, odnosno podnijeti zahtjev za pokretanjem prekršajnog postupka uz prijedlog za izricanje primjerenih zaštitnih mjera;

→ o zaprimljenoj prijavi, odnosno dojavi o nasilju među djecom i mladima **obavijestiti nadležni centar za socijalnu skrb** radi poduzimanja mjera obiteljsko-pravne zaštite;

→ **voditi odgovarajuće evidencije** zaštićenih podataka o slučajevima prijave ili obavijesti o nasilju među djecom i mladima. ☺

Ured pravobraniteljice za djecu →

Mila Jelavić, pravobraniteljica za djecu Zagreb →

Andrije Hebranga 4/1, 10 000 Zagreb →

tel: 01/4929 669, 01/4929 278, fax: 01/4921 277 →

e-mail: info@dijete.hr, www.dijete.hr →

Kada se obratiti Pravobraniteljici za djecu i koje su njene ovlasti?

Pravobraniteljici za djecu može se poslati **obavijest u slučaju kršenja prava djece - fizičko i emocionalno nasilje, zanemarivanje djece, svjedočenje nasilju u obitelji, bullying**. Pravobraniteljica je ovlaštena upozoravati, predlagati i davati preporuke tijelima državne uprave, jedinicama lokalne i područne samouprave, kao i drugim pravnim osobama koje su obvezne surađivati s Pravobraniteljicom i na njen zahtjev podnositi izvješća i odgovarati na upite, te u roku od najkasnije 15 dana izvijestiti Pravobraniteljicu za djecu o poduzetom u povodu njezinog upozorenja, prijedloga ili preporuke. Ukoliko to ne učine u zakonskom roku, Pravobraniteljica obavještava tijelo koje obavlja nadzor nad njihovim radom. Ako tijelo koje obavlja nadzor ne izvijesti o činjenicama i poduzetim mjerama, Pravobraniteljica obavještava Vladu RH. Pravobraniteljica za djecu ima dostupnost i uvid u sve podatke, informacije i akte koji se odnose na prava i zaštitu djece, bez obzira na stupanj njihove tajnosti te ima pravo pristupa i pregleda svih ustanova, tijela državne uprave pravnih i fizičkih osoba koje skrbe o djeci... ☺

**KOJIM SE ORGANIZACIJAMA
I DRUGIM SUBJEKTIMA
MOŽE OBRATITI ZA POMOĆ
KADA SE DOGODI NASILJE
MEĐU DJECOM I MLADIMA?**

Savjetovalište „Luka Ritz“

Fabkovićeva 1/3, 10 000 Zagreb

Tel: 01/888 5440

Fax: 01/888 5441

E-mail: pitaj@savjetovaliste.hr

www.savjetovaliste.hr

Poliklinika za zaštitu djece grada Zagreba

Argentinska 2, 10 000 Zagreb

Tel: 01/3457 518

Fax: 01/3793 300

E-mail: info@poliklinika-djeca.hr

www.poliklinika-djeca.hr

Hrabri telefon telefon za zlostavljanu i zanemarenu djecu

Argentinska 2, 10090 Zagreb

Tel: 01/3793 000

Fax: 01/3793 300

E-mail: info@hrabritelefon.hr

www.hrabritelefon.hr

Savjetodavna linija za zlostavljanju i zanemarenu djecu:

0800 0800

E-mail: savjet@hrabritelefon.hr

Udruga za podršku žrtvama i svjedocima

Josipa Jurja Strossmayera 25, 32 000 Vukovar

Tel: 01/371 4007

Fax: 01/371 4043

E-mail: pzs@pzs.hr

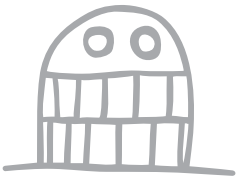
Web: www.pzs.hr

Modus – Savjetovalište Centra za djecu, mlade i obitelj

Kneza Mislava 11, 10 000 Zagreb

Tel: 01/4621 554

Fax: 01/4621 552

KORIŠTENA LITERATURA:

1. Buljan – Flander, G. (ur.) (2010).

Nasilje među djecom. Zagreb: Poliklinika za zaštitu djece grada Zagreba.

2. Cajner – Mraović, I. (2010).

Opća načela u radu s osobama koje se nasilno ponašaju (skripta). Zagreb: Hrvatski studiji.

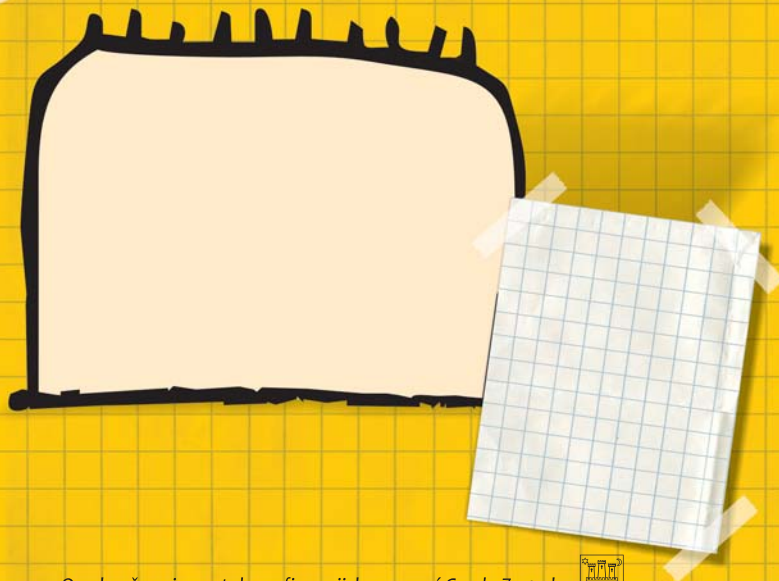
3. International Police Association (IPA) Hrvatska sekcija (2013).

Nasilje i mladi. Rijeka: IPA Hrvatska sekcija.

4. *Protokol o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima.* (2004).

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.

Novi

Ova brošura je nastala uz financijsku pomoć Grada Zagreba

